



19.5.2021

Erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

SELVITYS HALLINNOLLISESTA TAAKASTA (HE 206/2020 vp)

1 Yleistä

Hallintovaliokunnan vastinekuulemisessa 17.5.2021 on ollut esillä kysymys esityksestä aiheutuvasta hallinnollisesta taakasta. Sisäministeriö toimittaa tämän selvityksen hallintovaliokunnalle esitetyn kysymyksen johdosta.

Selvityksessä on pyritty ottamaan huomioon se, että hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilökorttilain, passilain, henkilötietojen käsittelystä poliisi-toimessa annetun lain 15 ja 38 §:n sekä ulkomaalaislain 33 a ja 159 §:n muuttamisesta (206/2020 vp) on annettu osin unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1157, jäljempänä EU:n ID-asetus, täydentävänä ja osin kansallisista syistä.

Hallituksen esityksessä ehdotettujen lakimuutosten aiheuttama hallinnollinen taakka kohdistuisi viranomaisiin ja kansalaisiin. Yrityksiin ei sen sijaan katsota kohdistuvan hallinnollista taakkaa, koska esittävällä sääntelyllä ei puututa niiden toimintaan.

2 Ehdotetusta sääntelystä aiheutuvasta hallinnollisesta taakasta

EU:n ID-asetusta täydentävä sääntely

Henkilökorttilailla säädettäisiin EU:n ID- asetusta täydentävästi muun muassa sormenjälkien ottamisesta, henkilökortin teknisestä osasta ja sen tietoturvasta sekä sormenjälkien ja kasvokuvien lukemisesta.

Henkilökorttilakiin esitetty muutos sormenjälkien ottamisesta lisäisi työtä poliisilaitoksilla ja Suomen edustustoissa. Kansalaisten osalta sormenjälkien ottaminen puolestaan tarkoittaisi henkilökohtaista asiointia kyseisissä viranomaisissa. Säännös lisäisi siten sekä viranomaisten että kansalaisten hallinnollista taakkaa.

Henkilökortin teknistä osaa koskeva tietoturvasäännös tarkoittasi sitä, että Poliisihallituksen ja ulkoministeriön olisi huolehdittava henkilökortin teknisen osan tietoturvasta. Sääntely aiheuttaisi hallinnollista taakkaa kyseisille viran-

omaisille. Hallinnollinen taakka olisi kuitenkin suhteutettava siihen, mitä tapahtuisi, jos henkilökortin haltijan teknisessä osassa olevat tiedot olisivat toisen henkilön hallussa.

Matkustusoikeudellisen henkilökortin tekninen osa eli siru sisältäisi henkilökortin hakijan sormenjäljet. Ehdotettu säännös sormenjälkien ja kasvokuvien lukuoikeudesta poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille mahdollistaisi sen, että kyseiset viranomaiset voisivat verrata henkilön sormenjälkiä henkilökortin sirulla oleviin tietoihin. Henkilökorttilain muutoksella helpotettaisiin siten henkilöllisyyden todentamista laissa säädetyissä viranomaistehtävissä. Näin kyseisten viranomaisten hallinnollista taakkaa kevennettäisiin.

Kansallista syistä säädettävät asiat

Kansallisista syistä säädettäisiin siitä, että henkilökorttirekisteriin talletettaisiin jo nykyään talletettavien biometristen kasvokuvien lisäksi myös henkilökortin hakijalta henkilökortin hakutilanteessa otetut sormenjäljet.

Passilain ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamisella olisi yhteys sormenjälkien tallettamista henkilökorttirekisteriin koskevaan säännökseen, sillä henkilökorttia varten otetut ja henkilökorttirekisteriin talletetut sormenjäljet olisivat hyödynnettävissä passia haettaessa. Passin hakemisen yhteydessä passirekisteriin talletetut sormenjäljet olisivat puolestaan hyödynnettävissä henkilökortin hakemisen yhteydessä. Näillä ehdotetuilla säännöksillä kevennettäisiin sitä taakkaa, mikä aiheutuu poliisilaitoksille ja Suomen edustustoille matkustusasiakirjojen myöntämisessä.

Sormenjälkien tallettaminen henkilökorttirekisteriin ja niiden hyödyntäminen myös passin hakemisen yhteydessä lain edellytysten täytyessä, vähentäisi asiakkaan käyntitarvetta poliisilaitoksella. Henkilökortin tai passin hakija voisi asioida tällöin sähköisesti ja hakijan tunnistaminen perustuisi vahvaan sähköiseen tunnistamiseen. Näin matkustusasiakirjojen hakemista helpotettaisiin eikä hakijan tarvitsisi käydä henkilökohtaisesti asioimassa henkilökorttivanomaisen luona uusiessaan matkustusasiakirjaa.

3 Ehdotetusta sääntelystä aiheutuvat kulut poliisille ja ulkoasiainhallinnolle

EU:n ID-asetusta täydentävästä sääntelystä ja pelkästään kansallisesta säädösvalmistelusta johtuvat lisämenot arvioidaan olevan poliisille alle miljoona euroa ja ulkoasiainhallinnolle 16 000 euroa. Kustannukset ovat jaoteltavissa tietojärjestelmäkustannuksiin ja lisätyön aiheuttamiin henkilöstökustannuksiin. Säädösten täytäntöönpano edellyttää muutoksia poliisin henkilökortti- ja passijärjestelmään sekä sähköiseen asiointiin sormenjälkien ottamisen ja rekisteröinnin osalta.